

...1957 року - Жерару вісім - Шатору вже не був одним цілим, а двома містами з різними мовами, культурами, грошовими одиницями, менталітетом. Населення, якого було чотири тисячі, тепер досягло дванадцяти, включаючи й три тисячі американців, відвідувати базу яких місцевим хлопцям, звичайно, не дозволялося. Проте Жерара і його брата Алена не задовольняє спостереження за американцями здалеку, вони прагнуть приєднатися до них. Не дуже переймаючись відсутністю дозволу, брати перетинають демаркаційну лінію. Хлопці прослизують у бари, щоб випити молочного коктейлю або скуштувати гамбургера, вони носять футболки і джинси, слухають джаз, засвоюють жаргонні слівця. "Шатору ставав на сто відсотків американським, і ми також", - згадує Ален.

Під час прогулянок містечком чи пригод на американській базі брати Депардьє були друзями й оберегами, перекладачами й посередниками один для одного. Але вдома Жерар відчував самотність, відстороненість, у школі ж нудився, не знаходячи задоволення. "Я ставав частиною тих дітей, яких вважають покинутими напризволяще. В дитинстві я прагнув створити заново свою родину. А ще завжди мріяв мати власну сім'ю і багато дітей"...

...Ален збирався вступати до ліцею. Думки дев'ятирічного Жерара не сягали далі обіду та нічних походеньок; хлопець зажив у кварталі слави "жахливої дитини". Тепер один, він вдається до все зухваліших спроб вразити товаришів по навчанню. Хлопець проникає на базу, щоб покататися на роликових ковзанах або пограти в кеглі, досягаючи також певного успіху і в магазині для американських солдат. "Я заходив всередину з американцями, у яких купував їхні "картки раціону". Вони підходили до всіх автоматів. Я їм казав: "Ти не п'єш, ти не палиш, я купую твою картку". Я був дуже молодий, і це був мій маленький бізнес". Пізніше він перепродував віскі та цигарки своїм співвітчизникам...

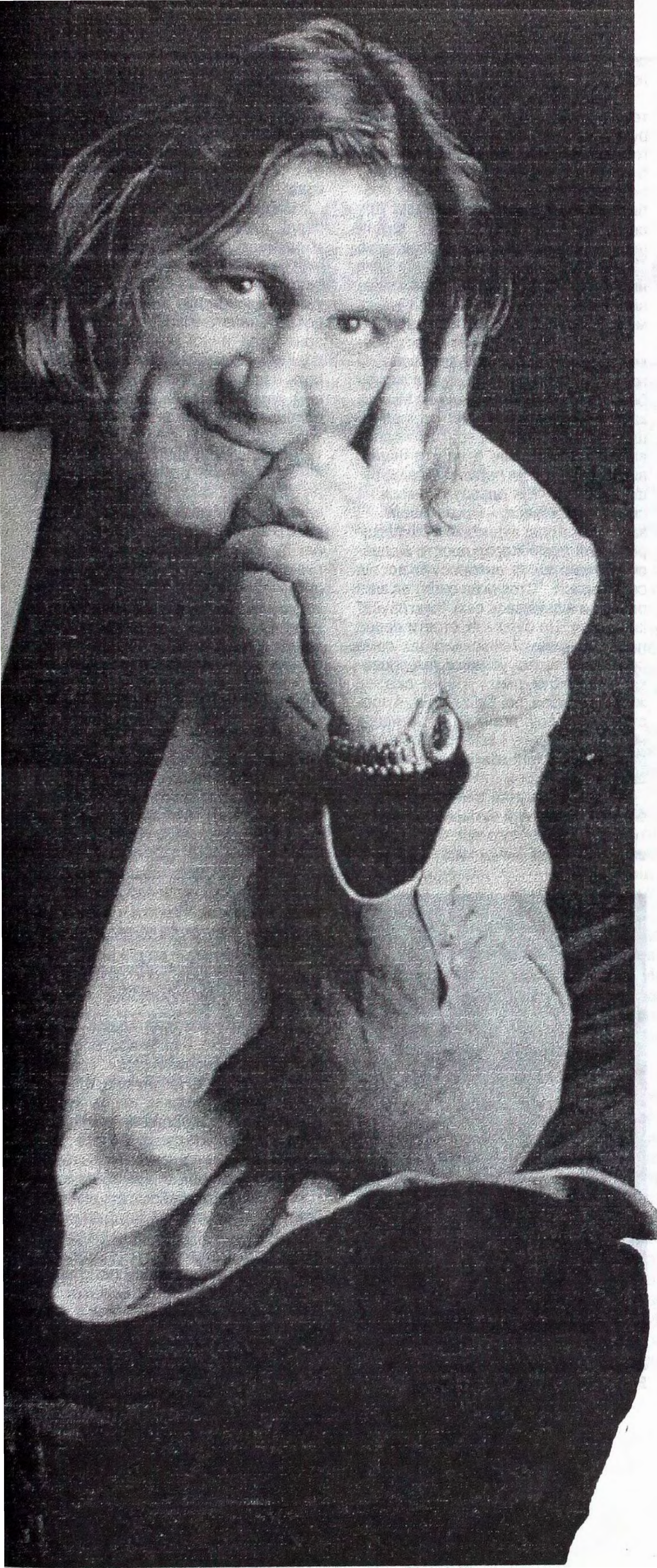
...Надто великою була різниця між життям, що його Жерар мав, та ідеальною родиною, яку він створює для себе в уяві. Млявий та пасивний у школі, він бере реванш пригодами з другом Сержем Дюбреком чи на футбольному полі. Високі та кремезні як для свого віку, обидва були і ватажками, і захисниками молодших... "Жерар

Пол Чутков

Джентельмен ДЕПАРДЬЄ

Уривки з біографії

був дуже войовничим. Він відчував у собі силу, якої не було в інших”.

Мав хлопець і комерційного боса. Щороку, задля підтримки благодійницького духу, їхній метр, якого вони називали “батечко Дюран”, роздавав учням набори сувенірних марок, що їх діти мали продати. Учні продавали марки згідно їхньої вартості, а гроші віддавали батечку Дюранові, який і вкладав їх до якогось благодійницького фонду. Жерар із Сержем трансформували цей захід у невеличку прибуткову справу. Замість пропонувати марки мешканцям свого кварталу, хлопці продавали їх американцям, які юрилися поблизу барів. “Вони давали 5 або й 10 франків за набір, що коштував 2, і ми залишали собі різницю, - згадує Серж. - Розпродавши всі марки, ми просили у батечка Дюрана ще. Це дозволяло нам мати якісь кишенькові гроші”.

Наприкінці року, - як згадує Роже Люка, директор школи, - коли Дюран не дав перевести Жерара до наступного класу, той розірвав свій табель та запхав його до Дюранової поштової скриньки”.

У долі хлопця Роже Люка зіграв роль, яка й досі обурює Жерара. Під кінець навчального року кожен клас збирав гроші на подарунок директорів. Учні давали по 5 франків. На ранок скринька, в якій вони зберігались, виявилася порожньою. “Мене звинуватили у привласненні грошей, - розповідає Жерар. - Батечко Люка викликав мене, засунув завіси і - лясь, лясь - дав два ляпasi. Я його відштовхнув. Тоді він повернув мене до класу й оголосив: “Він - недоторканий. Того, хто скаже до нього хоча б слово, буде покарано”. Це був шок, цілковите приниження. Мене покарали за те, чого я не робив”.

Під час літніх канікул Жерар мав розмову з однокласником, підозрюваним у дрібних крадіжках. Хлопчина зізнався, що це він тоді взяв гроші, проте Жерар відмовився його виказати. Цей епізод мав гіркі наслідки. Жерар ще глибше сховався у свою шкаралупу. Він залишив школу з репутацією учня слабкого та вкрай недисциплінованого...

...Жерар записався до боксерського клубу й, оскільки не досяг великих успіхів у порозумінні за допомогою слів, робив це кулаками. Високий та кремезний для свого віку, хлопець був спортсменом досить багатообіцяючим, і йому як спаринг-партнеру віддавали перевагу численні боксери регіону. У захваті від братових успіхів, Ален дає йому прізвисько “Жах Шатору”. Проте реальність не була такою славною: Жерар страшенно боявся тих, з ким виходив на ринг...

...На щастя, Жерар мав нового друга: парубка серйозного, сором'яз-

ливого та м'якого. Мішель Пілорже був на три роки старший за Жерара і належав до привілейованої родини. Хлопці, що були такими різними, познайомились випадково, якось по-полудні, восени 1963 року. "Я якраз зібрався до ліцею відвідати товариша, - згадує Мішель. - Назустріч мені йшов тип з боксерськими рукавицями через плече. Вулиця була майже порожньою. Я на нього задивився. Йому це не дуже сподобалось, бо він зупинив мене і спитав: "Ти хочеш мою фотокартку?"

Мішель був справжній буржуа, він добре вчився, поважав старших, одним словом, добре вихована молода людина. Мішель навчався у Парижі. Доктор Пілорже хотів, щоб його син вивчав медицину і став лікарем, але, як і більшість молоді шістдесятих років, Мішель вирішив обрати свій власний шлях. На цей момент у нього було одне бажання: театр, стати актором.

"Мімі! Що ти збираєшся робити?"

- Я повертаюсь до Парижа.

- О! А театр? Як він?

- Добре, дякую, Жераре. А ти що зараз робиш?

- Та... нічого".

Чи щось було у його голосі, чи виглядав якось не так? Раптом, під дією імпульсу Мішель запропонував: "Нічого? Тоді поїхали до Парижа зі мною! Я живу з двома братами. У нас багато місця. Поїхали, Жераре. Поїхали до Парижа".

Це не були перші Жерарові відвідини столиці, проте в його уяві Париж завжди був повний витончених людей, які належали ніби до іншого світу, та чарівних жінок, увагу яких, напевно, не привернув би селяк із Шатору. Завдяки кіно Жерар знав також Париж Жана Габена, Жана-Поля Бельмондо, Едіт Піаф. Можливо, там він і приживеться, знайде якийсь спортивний центр та буде заробляти гроші як спаринг-партнер.

Курс драматичного мистецтва також цікавив Жерара. Він буквально засипав Мішеля питаннями: Що означає "вивчати театр"? Що роблять на цих курсах? Які шанси має посередність родом із Шатору? Щоб відповісти на всі його питання, Мішель запросив друга на заняття. І Жерар, який поклявся, що ноги його більше не буде в жодному класі, погодився.

Заняття проходили у маленькій кімнаті зі справжньою сценою. Учні були переважно заможні, кожний щонайменше на три роки старший за Жерара, кожний мав атестат зрілості та прямий шлях до Сорбонни. Однак, Жерар виглядав таким же дорослим, він був вищий і сильніший за них. Студенти та загальна атмосфера кімнати йому сподобались. Він, який у школі завжди прагнув лишатися непоміченим, почувався вільно і невимушено, міг бути самим собою: "Я відчував себе сту-

дентом теж. Це мене дуже збадьорювало".

Того вечора проходили заняття з техніки імпровізації. Як пояснив Жерару Мішель, це була важлива частина їхньої майбутньої роботи. Студенти за бажанням піднімалися на сцену, імпровізували, а потім викладач розбирав їхню гру. Жерар вирішив для себе, що спектакль, напевно, цікавіше дивитися. "Викладач сказав мені: "Тепер твоя черга йти на сцену". А я ніколи не стояв перед аудиторією. Навіть Мішель, який займався тут кілька місяців, ще не піднімався на сцену".

Жерар нічого не знав про акторське ремесло. Що робити? Кого саме він має грати? Чи не буде це виглядати безглуздо? Охоплений панікою Мішель картав себе за те, що втягнув товариша в халепу. Але Жерар, без жодних вагань, ніби це він, а не хто інший, відвідував курс не перший місяць, рушив уперед: "Він одразу піднявся на сцену й засміявся, - каже Мішель. - І за кілька секунд аудиторія була підкорена". На сцені Жерар просто віддався інстинктові та використав досвід своєї юності. "Стоячи на сцені, у світлі рампи, я відчув весь свій "бекграунд" із Шатору. Це було - як стояти перед поліцейськими. Точнісінько так сама собою з'являлась усмішка, яка провокувала вибух сміху. Я не сказав жодного слова, всі бачили, що я просто посміхався; потім на мене напав нестримний сміх, і вся аудиторія теж засміялась. Мені навіть не довелося щось казати"...

...Він поєднував силу чемпіона з боксу з м'якістю й чутливістю романтичного поета. Його гра була яскравою, і більшість дівчат курсу були вра-

Жерар Депардьє з дружиною Елізабет. Фото 1993 року.

жені й схвилювані. То несміливий і задумливий, то веселий і занадто емоційний, Жерар відрізнявся від інших, приваблюючи дівчат і водночас змушуючи їх тримати дистанцію. Одностайний вирок молодих парижанок був: "З усіх поглядів це людина виняткова".

Елізабет Гіньйо також вирізнялася серед студентів. Трошки старша за товаришів, вона прийшла на курс, маючи вже солідний акторський досвід. Навчаючись у Сорбонні, вона готувала дисертацію з психології, дуже добре знала англійську, походила з аристократичної родини. У глибині душі вона була бунтівницею та поетесою, наділеною неспокоєм, емоційним характером. "Жерар не відразу полонив мене, але за ним було цікаво спостерігати. Він випромінював чисту, непідроблену щирість".

Зважаючи на різницю у соціальному становищі та зовнішньому вигляді, важко було знайти пару, що складалася б з таких протилежностей. Елізабет була гарненькою двадцятирічною парижанкою, Жерар - сімнадцятирічним провінціалом. У нього були татуювані руки з величезними кулаками; Елізабет же, ніжна й витончена, як орхідея, важила не більше 50 кілограмів, які Жерар легко піднімав однією рукою. Його манера розмовляти теж не свідчила на користь хлопця...

...Їхнє зближення почалося через кілька місяців, 1968 року. Для Жерара ключовим моментом була гра у спектаклі "Місяць блакитний". "У світлі рампи я побачив блакитні очі, я побачив багато блакиті, - писав він до Елізабет у "Летючих листах". - Твоя сукня, біла з блакитним... Я подумав: "Вона маленька. Це дуже гарно - маленька жінка". Я був зворушений довершеністю твоєї фігури. У голосі, незважаючи на емоції, жаж, звучало почуття власної гідності..."

Елізабет відразу збагнула, що це не буде короткою інтрижкою, а коханням на все життя...

...Жерар проводив дедалі більше часу з дівчиною. Її квартира, весела та ясна, мала внутрішній садок. Практично все було дуже витончене, елегантне: рослини, столики, навіть кухонні серветки. Для Жерара ця атмосфера була абсолютно новою. Елізабет була з іншого світу - світу жіночості і гарного смаку - і вона стала Жераровим гідом на шляху знайомства з культурою. Елізабет водила його до музеїв та картинних галерей, вони разом дивилися авангардні п'єси та разом готувались до занять курсу театрального мистецтва. І в руках Елізабет Жерар набував нових відчуттів і нової мови - мови кохання...

*Paris Match, березень, 1994.
З французької переклала
Олександра Кияшко*